

Nr 111.

Ankom till riksdagens kansli den 10 maj 1921 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om beredande av lån åt allmänna barnhuset i Stockholm.

(4:e avd.)

I den till riksdagen den 7 januari 1921 avlätna propositionen, nr 2, med förslag till tilläggsstat till riksstaten för år 1921 har Kungl. Maj:t, under återopande av det vid propositionen under rubrik »utgifter för kapitalökning: bil. 2: 1921 års tilläggsstat» fogade statsrådsprotokollet över socialärenden för samma dag (punkt 1), föreslagit riksdagen att för beredande, på sätt och under de villkor statskontoret föreslagit, åt allmänna barnhuset i Stockholm av ett räntefritt lån till täckande av brist, som uppkommit för barnhuset under åren 1915—1919, å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 740,000 kronor, att utgå av tillfälliga lånemedel.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till återopade statsrådsprotokollet.

Allmänna barnhuset i Stockholm, som tillkom år 1637, har därefter stått under olika myndigheters överinseende. Enligt den ursprungliga lydelsen av barnhusets senaste reglemente, som är av den 25 november 1910, skulle barnhusets förvaltning besörjas av en direktion, bestående av överståthållaren eller, i hans frånvaro, underståthållaren såsom ordförande, polismästaren i Stockholm, en ledamot av Stockholms stads konsistorium samt fem i Stockholm boende personer, av vilka en skulle vara läkare, en lagfaren och en kunnig i räkenskapers förande, och skulle sistnämnda sex ledamöter utnännas av Konungen, konsistorieledamoten på förslag av konsistorium och de övriga på förslag av över-

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 6 saml. 50 häft. (Nr 111—115.) 1

ståthållaren. Genom kungörelse den 22 oktober 1920 (Svensk författningssamling nr 706) ändrades detta därhän, att direktionens samtliga sex ledamöter skola förordnas av Kungl. Maj:t, efter det förslag avgivits i fråga om konsistorieledamoten av konsistorium och i fråga om de övriga av överståthållaren, samt att Kungl. Maj:t skall utse en av ledamöterna att vara ordförande. Direktionens samtliga dåvarande ledamöter hava därefter på egen begäran entledigats och ersatts med andra personer.

Kungl. Maj:ts förevarande förslag har tillkommit efter tillstyrkande av statskontoret och riksgäldsfullmäktige. Såsom villkor för lånets erhållande har statskontoret ansett böra föreskrivas, att lånet ifråga återbetalas så snart ske kan efter försäljning helt eller delvis av de barnhuset tillhörande, i Stockholm belägna fastigheterna nr 20 i kvarteret Mälaren och nr 1 i kvarteret Hemmet, dock senast inom fem år efter det lånet blivit lyftat. Det har också förutsatts, att om lånet utbetalades, medgivande skulle lämnas, att omhandlade fastigheter finge för barnhusets räkning försälas.

Departementschefen har i ärendet anfört, bland annat, följande:

»Den under åren 1915—1919 för barnhuset uppkomna bristen å icke mindre än, i runt tal, 740,000 kronor måste givetvis i första hand betraktas som en följd av dyrtiden. Den är desto mera beklaglig, som antalet omhändertagna barn under samma tid i avsevärd grad minskats samt — då i följd härav å barnhusets anstalt i Stockholm vårdats ett långt mindre antal barn än det, för vilken anstalten är avsedd — kostnaden för varje i Stockholm vårdat barn stigit till ett även i betraktande av dyrtiden påfallande högt belopp eller, under år 1919, 12 kronor 61 öre för vårddag.

Minskningen i antalet intagna barn beror bland annat därpå, att det av barnhuset sedan gammalt tillämpade sättet för barns omhändertagande icke väl överensstämmer med den uppfattning om föräldransvaret, som i vår tid allt mera gör sig gällande och som fått sitt uttryck i 1917 års lagstiftning om barn utom äktenskap, samt på de modifikationer i den okontrollerade rätten att »inlösa» barn, som i anledning därav under de senare åren genomförts. Enligt vad jag kan meddela, har den nya direktionen satt såsom sin uppgift att utreda, i vad mån en omläggning bör ske icke blott i fråga om barnhusets ekonomiska skötsel utan även och framför allt med avseende å principerna för dess barnavårdsverksamhet.»

mot de principer, som hittills tillämpats vid utövandet av den av barnhuset bedrivna barnavårdsverksamheten. Det bör emellertid samtidigt uppmärksammas, hurusom den nya direktionen för anstalten satt sig före att åstadkomma ändring i detta hänseende. I betraktande av det allmännyttiga syfte, som barnhuset i stort sett får anses tjäna, vill utskottet därför tillstyrka, att staten på av Kungl. Maj:ts nu föreslaget sätt lämnar sin medverkan för att förhjälpa barnhuset ur den tillfälligt brydsamma ekonomiska situation, som uppkommit för anstalten och som anstalten icke själv ser sig i stånd att undanröja på grund av de föreliggande svårigheterna att för närvarande realisera vissa i och för sig synnerligen värdefulla, barnhuset tillhöriga jordområden.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag får utskottet därför hemställa,

att riksdagen må för beredande, på sätt och under de villkor statskontoret föreslagit, åt allmänna barnhuset i Stockholm av ett räntefritt lån till täckande av brist, som uppkommit för barnhuset under åren 1915—1919, å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 740,000 kronor, att utgå av tillfälliga lånemedel.

Stockholm den 10 maj 1921.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar S. H. *Kvarnzelius*, C. J. G. *Swartz*, A. C. *Lindblad*, N. A. *Nilsson*, H. F. *Lamm*, J. *Nilsson* i Skottlandshus, H. M. *Bäckström*, J. L. *Widell*, O. U. *B. Olsson*, C. G. *Ekman*, O. *Bergqvist* och C. P. V. *Nilsson* samt

från andra kammaren: herrar A. *Anderson* i Råstock, A. *Wiklund*, O. *H:son Waldén*, C. R. *Jansson* i Falun, P. B. *Nilsson* i Landeryd, L. J. *Carlsson-Frosterud*, W. *Bäckström*, O. *Osberg*, K. O. *Westman*, F. T. *Hamrin*, J. D. *Norman* och P. M. *Olsson* i Blädinge.
